

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

culo, in resp. ad hanc: Corpus Christi non est in hoc sacramento definitivè, quia si non esset alibi quàm in hoc altari ubi constituitur hoc sacramentum: cum tamen sit & in celo in propria specie, & in multis altaribus sub specie sacramenti. Similiter etiam patet, quod non est in hoc sacramento circumscriptivè, quia non est ibi secundum commensurationem propriam quantitatis.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: D. Thomas in 4. dist. 10. quæst. 1. art. 3. quæstio. 1. sic ait: Comparatio Christi ad speciem sub qua bus est, non est similis alicui comparationi naturalis, & idò non potest reduci propriè loquendo, ad aliquem modum à philosopho assignatorum. Tamen habet aliquam similitudinem cum illo modo quo aliquid dicitur esse in loco, secundum quod esse in loco, est esse in aliquo separato extra substantiam suam quod non est causa eius. Et secundum hoc etiam Innocentius dicit corpus Christi esse in pluribus locis, quod continetur sub pluribus speciebus. Ergo D. Thomas censet, præsentiam sacramentalem quam corpus Christi habet sub speciebus, reduci ad prædicamentum ubi, non verò ad prædicamentum substantiæ.

Sed nego consequentiam: quamvis enim D. Thomas dicat hanc præsentiam sacramentalem habere aliquam similitudinem & analogiam cum ubi corporeo, quatenus scilicet provenit ab aliquo extrinseco, nimirum à conversione substantiæ panis in corpus Christi, sicut ubi corporeum, juxta Gilbertum Porretanum, resultat ex circumscriptiōe loci non tamen propterea censet, talem præsentiam pertinere ad prædicamentum ubi, quin potius, cum asserat loco supra citato, Christum esse in hoc sacramento per modum substantiæ, & hanc præsentiam esse similem illi quæ substantia denominatur præsens suis dimensionibus, existimat illam esse substantialem, subindeque ad prædicamentum substantiæ, reduci vel saltem, pertinere, non verò ad prædicamentum ubi.

Objicies secundò: Modus qui advenit substantiæ in suo ultimo actu substantiæ constituitur, non est substantialis, sed accidentalis: Atqui præsentia sacramentalis advenit corpori Christi in suo ultimo actu substantiæ constituto: Ergo illa non est modus substantialis, sed accidentalis. Major certa videtur, quod enim advenienti in ultimo actu substantiæ constituto, advenit ipsi ut non ulterius potest ibi per alium actum substantialem, subindeque est accidentis. Minor verò sic ostenditur. Existencia est ultima actualitas linearis substantialis: Sed præsentia sacramentalis advenit corpori Christi ut existenti: Ergo advenit ipsi, ut in suo ultimo actu substantiæ constituto.

Respondeo dupliciter aliquem modum dici substantialem, propriè scilicet & impropiè. Dicitur propriè substantialis, quando pertinet ad constitutionem ipsius compositi substantialis, intrinsecam substantiæ spectati; quo pacto modus unionis inter materiam & formam, & modus unionis inter Verbum & humanitatem, in opinione illorum qui tales modos admittunt, possunt dici substantiales: & similiter substantia & existencia; & in hoc sensu non asserimus præsentiam sacramentalem corporis Christi sub speciebus, esse substan-

tialem, quod solum convincit argumentum. Secundò ergo potest dici modus aliquis impropiè substantialis, quia scilicet immediate afficit ipsam substantiam, & antecedit ipsam quantitatem, subindeque omnia alia accidentia substantiæ corporeæ, & afficit substantiam modo proprio ipsi substantiæ, idque ex vi alicujus actionis substantialis, terminat ad substantiam, sub illo modo substantiæ & indivisibili; & in hoc sensu dicimus præsentiam sacramentalem corporis Christi sub speciebus, esse substantialem, ut constat ex supra dictis.

Dices, Nullus modus potest dici sive propriè sive impropiè substantialis, si non pertineat intrinsecè ad constitutionem substantiæ: Sed modus iste præsentia sacramentalis non pertinet intrinsecè ad constitutionem corporis Christi, ut nos asserimus. Ergo nec propriè substantialis dici potest. Major patet, tum inductione facta per omnes modos substantiales quos admittunt Philosophi, ut substantiam, existentiam &c. Tum etiam, quia si non pertineat ad constitutionem substantiæ, effectus illius non potest esse substantialis: Ergo nec ipse modus erit substantialis.

Respondeo distinguendo Majorem: Nullus modus connaturalis substantiæ, cuius modi sunt substantia & existencia, potest dici substantialis, si non pertineat intrinsecè ad constitutionem substantiæ, transeat. Nullus modus supernaturalis, qualis est præsentia sacramentalis corporis Christi sub speciebus, nego. Hoc ipso enim quod supernaturalis est, debet supponere substantiam cui advenit jam completam, subindeque ut habentem omne suum complementum substantiale.

Ex his facile solvitur argumentum aliàs difficile, quod objici potest ab hæreticis, ad probandum corpus Christi non posse simul poni in pluribus altaribus sacramentaliter, sive plures præsentias sacramentales simul habere. Implicat enim contradictionem, in sententia S. Thomæ, quod duo accidentia solo numero distincta sint in eodem subiecto: Sed duæ vel plures præsentia sacramentales inter se solo numero differunt: Ergo in eodem Christi corpore simul esse non possunt.

Huic, inquam, argumento ex principiis jam statutis facile responderetur, negando scilicet id quod in Minori supponitur, nimirum præsentias sacramentales corporis Christi in Eucharistia, esse plures accidentia solo numero diversas; illæ enim præsentia, nec sunt accidentia, nec distinguuntur solo numero, sed specie: sicut enim duæ species intentionales, repræsentantes duo objecta solo numero distincta, distinguuntur specie, quia ex eo quod quilibet repræsentat hoc numero objectum, dicit essentialiter habitudinem ad tale objectum in individuo, subindeque distinguuntur inter se essentialiter & specificè: ita etiam quia præsentia sacramentalis corporis Christi sub speciebus, dicit essentialiter ordinem ad has numero species (ex eo quod effectus formalis & essentialis ipsius, est facere præsens corpus Christi sub his numero speciebus, relictis ex substantia quæ fuit terminus à quo conversionis consequenter plures præsentia sacramentales distinguuntur plusquam numero, quia distinguuntur essentialiter, & consequenter specie.

Ex dictis etiam intelliges, præsentiam sacramentalem corporis Christi sub speciebus, duas habere conditiones, unam in qua convenit cum præsentia rei spiritualis, alteram in qua excedit illam.

illam. Convenit in eo, quod utraque modo indivisibili facit rem presentem (scilicet totam in toto, & totam in qualibet parte) excedit autem in eo quod ubi (scilicet presentia rei spiritualis), licet sit indivisibilis, tamen quia oritur à virtute finita & limitata, ita coarctatur & limitatur ad certam distantiam & locum, quod ultra illam sphaeram non est, & idcirco vocatur ubi definitivum: At verò presentia sacramentalis corporis Christi sub speciebus, oritur ex virtute infinita Dei, convertentis panem in ipsum, unde ita Christus est in una hostia & in uno altari, quod non definitur & limitatur, ut non sit in aliis, atque ita non est ubi definitivum, sicut presentia Angeli, licet sit modo indivisibili, sed vocatur presentia sacramentalis, quia ita est indivisibiliter & totaliter in qualibet hostia, & in qualibet parte illius quod etiam in aliis hostiis & altaribus esse potest, ubi consecratur panis.

62. Quæres, an ex vi huius presentia maneat corpus Christi unum speciebus?

Respondeo affirmativè: Utenim dicemus articulo sequenti Christus movetur ad motum specierum, nisi autem ponatur aliquis nexus inter species, Christus non poterit moveri ad motum illarum, quia nihil movetur ad motum alterius, nisi illi aliquo modo conjunctum sit. Unde Damascenus lib. 4. hie cap. 14. ait: *Quia consuetudo est hominibus comedere panem & vinum, conjugari eum divinitatem, & fieri ea Corpus & Sanguinem suum* Quod exponens Sanctus Thomas in 4. dist. 11. quæst. 1. art. 1. quæstione. 1. ad 1. dicit: *Quod verbum Damasceni intelligendum est quantum ad species, quibus corpus Christi divinitati unitum, modo ineffabilis coniungitur.* Aut, modo ineffabilis, quia qualis sit hæc unio corporis Christi cum speciebus, difficile explicari potest, non enim est unio formæ cum materia, vel accidentis cum subiecto, aut agentis cum passivo, vel suppositi cum natura, ut de se patet, ad quod ergo genus unionis reducitur? Respondeo illam esse singularem, & sine exemplo in natura; assimilari tamen illi qua unum corpus penetrat aliud, est intra terminos quantitatis ipsius, & ipsa penetratione illi copulatur, nec potest ab eo divelli, nisi illo destructo; ita Christus per presentiam sacramentalem ita intra terminos quantitatis panis manet, ut ab illa separari nequeat, nisi corruptis vel destructis ipsis speciebus; non dicitur tamen propriè & in rigore esse penetrativè sub illis, quia non est modo quantitativo in Eucharistia, & sic non indiget penetratione, ut ponatur sub quantitate panis. Unde aptius esset exemplum, si una substantia sine quantitate intra terminos alterius poneretur: tunc enim intra terminos illius esset, sed modo quodam inextenso & indivisibili. Quare Divus Thomas supra quæstione. 75. art. 1. ad 3. docet corpus Christi esse in Eucharistia, quodam speciali modo, qui est proprius huic sacramento. Ubi Cajetanus in fine commentarii ait: *Merito denum modum iste dicitur proprius huic sacramento, non solum propter differentiam à reliquis sacramentis, sed etiam quia in toto universo non apparet unus aliquis modus huic similis: Propter quod cum admiratione & veneratione fateamur defectum cognitionis nostre circa hoc.*

63. Quæres secundò, an presentia sacramentalis Christi pendeat ab ejus presentia naturali, ita ut repugnet Christum habere modum essendi sacramentalem antequam per incarnationem haberet modum essendi naturalem?

A Respondeo affirmativè cum Cajetano in 2. ubi oppositum vocat chimæram, aqueam imitationem dignum quod à Scoto doceatur. Ratio est, quia esse sacramentale est esse tantum secundum quid, & cum addito, scilicet sub speciebus Eucharisticis, unde transubstantiatio non est productiva corporis Christi simpliciter absolute, sed tali modo, nimirum sub speciebus, ut dicitur in præcedenti art. 2. conclusione ultimæ. Sum est esse verò naturale quod Christus habet propria specie est esse absolutum & simpliciter, esse secundum quid, seu tali modo, supponit absolute & simpliciter: Ergo repugnat corpus Christi esse sacramentaliter in Eucharistia, nisi sit saltem natura habeat modum essendi naturalem.

Confirmatur: Corpus Christi est sacramentaliter in Eucharistia, per conversionem panis in ipsum: Sed ad hoc ut substantia panis convertatur in corpus Christi, exigitur necessario quod corpus Christi prius saltem natura existat, quia nihil potest converti in id quod non est: Ergo & hoc est status sit presentia sacramentaliter in Eucharistia, & potest quod habeat, saltem prius natura, modum essendi naturalem in seipso.

Confirmatur amplius: Presentia Christi sacramentalis causatur efficienter à Christo panem esse naturali, cum humanitas Christi in incrementum conjunctum divinitati, ad conversionem substantie panis in corpus Christi: Sed in omni causa est prior saltem natura loci effectus: Ergo presentia Christi sacramentalis, priora est natura, supponit modum essendi naturalem in seipso.

ARTICULUS III

D An Christus in Eucharistia possit moveri localiter, ut patet ad actionem corporalem?

Dico primò, Christus in Eucharistia non potest moveri per se motu locali, bene tamen per accidens, ad motum specierum sacramentalium. Ita D. Thomas hic art. 6. ubi sic ait: *Secundum hoc se (sacramentale) non movetur Christus per se secundum locum, sed solum per accidens: quia Christus non est in hoc sacramento sicut in loco; quod ratio ostendit in hoc, non movetur per se in loco, sed solum ad motum unum in quo est. Quibus verbis S. Doctor utramque partem restat conclusionis & docuit & probavit.* Primò quidem hac ratione quam infirmat illud quod non est in loco, non potest per se moveri localiter: Sed Christus non est in hoc sacramento tanquam in loco: Ergo non potest in eo per se moveri localiter. Minor probata fuit à D. Thoma articulo præcedenti in corp. ubi sic dicitur: *Corpus Christi in hoc sacramento secundum proprium modum quantitatis dimensivæ, sed magis secundum modum substantie: non autem corpus locatum est in loco secundum modum quantitatis dimensivæ, in quantum scilicet commensuratum secundum suam quantitatem dimensivam: unde relinquatur quod corpus Christi non est in hoc sacramento sicut in loco, sed per modum substantie, ut scilicet modo quod substantia continetur à dimensivitate, sicut enim substantia corporis Christi in hoc sacramento, substantia panis: unde sicut substantia panis non*

erat sub suis dimensionibus localiter, sed per modum substantia, ita nec substantia corporis Christi. Major vero suadetur, primo quia moveri localiter est mutare locum, seu relinquere unum locum & acquirere alium. Ergo quod non est in loco, non potest per se moveri localiter. Secundo, quod per se & non ratione alterius movetur, debet per se recipere terminum talis motus. Sed illud quod non est per se in loco, non potest recipere terminum motus localis, quia hic in corporibus non est aliud quam ubi, quod non refultat nisi ex adjacentia loci: Ergo quod non est per se in loco, non potest per se moveri localiter.

Ex his confutata manet quorundam Recentiorum sententia, asserentium Christum, ut est in sacramento, non posse quidem se movere & moveri motu progressivo, bene tamen motu simplici, sicut gravia feruntur deorsum. Nam sicut ad motum progressivum corporum, requiritur ut una pars moveatur anteaquam, & consequenter sit in diverso loco; ita ad motum simplicem quo gravia feruntur deorsum, requiritur ut una pars prius occupet unam partem loci, quam altera; & ut id quod per se movetur tali motu, partim sit in termino a quo, & partim in termino ad quem. Ergo eadem est ratio de uno ac de alio.

Secunda etiam pars conclusionis quam negat Durandus in 2. dist. 10. quaest. 3. ubi docet corpus Christi in Eucharistia non moveri etiam per accidens ad motum specierum, probatur ratione a D. Thoma indicata. Nam corpus Christi continetur sub speciebus eo modo quo continebatur substantia panis: Sed substantia panis ita continebatur, ut moveretur motis speciebus: Ergo pariter corpus Christi per accidens movetur ad motum specierum, unde dicitur portari in processio- nibus, deferri ad infirmos, elevari a Sacerdotibus post consecrationem, & similia quae sine motu locali explicari nequeunt.

Observandum tamen est diligenter, quod cum species non inhareant corpori Christi, sicut inharebant substantia panis, inde fit ut licet substantia panis esset in loco ratione specierum, & reciperet motum in se, ad motum specierum, non tamen corpus Christi. Nam quod ita movetur per accidens, ut in seipso recipiat motionem localem, debet etiam recipere terminum illius motus, scilicet ubi, seu praesentiam localem, ut patet in homine existente in navi, qui immotus manens in se, ita movetur per accidens ad motum navis, ut recipiat in se terminum illius motus, scilicet ubi: Atqui corpus Christi in hoc sacramento, nullam habet praesentiam localem seu ubi, ut articulo praecedenti ostendimus, sed sacramentalem tantum, quae omnino invariata manet, quando remanent eadem species, quantumcumque aliunde localiter moveantur: Ergo quamvis corpus Christi per accidens moveatur ad motum specierum, non tamen in se recipit motum localem, sed ille recipitur in solis speciebus.

Contra hanc secundam partem nostrae conclusionis obijci potest primo cum Durando: Corpus Christi in hoc sacramento, nec per se nec per accidens potest calefieri aut frigeri, ad calefactionem vel refrigerationem specierum, nec frangi ad illorum fractionem: juxta illud quod canitur in Prosa Missae corporis Christi.

Nulla rei sit scissura,
Signi tantum sit fractura,
Qua nec statum nec statum
Signati minuitur.

Tom. V.

Et rursus:

A sumente non concisus,
Non contractus, non divisus,
Integer accipitur.

Ergo nec corpus Christi potest dici moveri localiter ad motum specierum.

Sed facile responderetur, negando consequentiam & paritatem. Nam sicut anima licet calefacto corpore, nullo modo calefiat, moto tamen localiter corpore, ipsa per accidens movetur, ut docet D. Thomas 1. parte quaest. 75. art. 1. ad 1. Ita corpus Christi, licet non calefiat, calefactis speciebus, huiusmodi localiter motis, per accidens movetur, quia ad primum requiritur, ut calorem & calefactionem in se recipiat; ad secundum vero sufficit ut sit contentum in eo quod per se movetur.

Ad id quod dicitur de fractione, plures sunt qui admissio Antecedente, negant etiam consequentiam & paritatem, quia (inquiunt) divisio importat aliquam alterationem quae non potest competere corpori Christi, prout est in hoc sacramento, sicut nec calefactio. Melius tamen responderetur, negando Antecedens, nullum enim inconveniens est admittere corpus Christi proprie loquendo frangi secundum praesentiam sacramentalem quam habet sub speciebus panis: Apostolus enim 1. ad Corinthios 10. dum refert institutionem huius sacramenti, hunc modum loquendi usurpat, dicens: *Panis quem frangimus*, Et in professione fidei Berengarii, Canone Ego Berengarius de Consecratione, distinctione 2. sic dicitur: *Cum ore proferor, verum corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi in veritate manibus sacerdotum tractari, frangi, & fidelium dentibus atteri*. Item S. Thomas quaest. 77. sequenti art. 7. ad 3. haec scribit: *Corpus Christi non manducatur in sua specie, sed in specie sacramentali, & ideo non frangitur nisi secundum speciem sacramentalem*. Id recte explicat Granados Tractatu 6. disputatione 1. sectione 1. numero 11. his verbis: *Non dicitur frangi Christus Dominus, quasi in partes sui dividatur, sed quia totus a seipso separatur, cum species dividuntur. Cum enim ipse sit totus sub qualibet parte specierum, & dum species sunt continua, ipse quoque habeat praesentiam continuam sub illis, quando destruitur continuatio specierum, & una pars separatur ab altera, ob idque dicuntur proprie accidentia dividi & frangi, destruitur etiam continuatio praesentiae Christi Domini; & ipse prout est sub una parte, sejungitur a seipso, prout est sub alia, & ad diversa loca defertur, & ideo proprie dicitur frangi & dividi, non fractione quae cadat supra partes ejus, sed supra totum ipsum; quatenus diversis partibus specierum adest, & ideo nullo modo derogat incorruptioni Christi. Unde quando in Prosa Missae de Corpore Christi; Christus dicitur non concisus, non contractus, non divisus, hoc debet intelligi secundum esse naturale quod habet in propria specie, non vero de esse sacramentali quod habet in Eucharistia.*

Dico secundo, Corpus Christi, prout est in hoc sacramento, nec agere nec pati potest actione corporea. Ita communiter docent Theologi cum D. Thoma infra quaest. 81. art. 4. contra Nominales, asserentes omnem actionem tam corporalem quam spiritualem, quam potest habere corpus Christi ut in propria specie, posse etiam habere, prout est in sacramento, passis aequaliter dispositis.

Probatur conclusio ratione fundamentali.

K k

Omnis

Omnis actio & passio corporea requirit in agente & patiente extensionem localem & quantitatem: At corpus Christi in Eucharistia non est extensum localiter, sed in ea existit modo indivisibili & inextenso: Ergo prout est in hoc sacramento, incapax est omnis actionis & passionis corporeae. Minor est certa de fide, Major verò ex eo patet, quòd agentia corporea non agunt, nisi in diis potentiis & organis, quae non sunt proximè & formaliter apta ad agendum, sine quantitate & extensione locali.

73. Confirmatur: Nullum corpus potest naturali virtute agere in aliud, aut ab eo pati, nisi illud contingat, ut enim ait S. Doctor 1. p. qu. 45. art. 5. in fine corporis: *Nullum corpus agit, nisi tangendo vel movendo*: Sed corpus Christi prout est in Eucharistia, nec aliud tangere, nec ab alio tangi potest, quia contactus quantitativus supponit extensionem localem utriusque corporis sese tangentis, ut patet: Ergo corpus Christi prout est in sacramento, neque agere potest in aliud corpus actione corporea, neque ab alio corpore pati.

74. Confirmatur amplius: Actio transiens & passio recipitur in passio, unde fit ut necessariò recipiantur ad modum patientis, & consequenter participant modum existendi illius: Sed nulla actio vel passio corporea, potest habere modum existendi, qui competit corpori Christi in Eucharistia, cum in ea existat modo inextenso & indivisibili: Ergo corpus Christi, ut est in hoc sacramento, est incapax omnis actionis & passionis corporeae. Potest tamen in eo elicere actus intellectus, per scientiam beatam, vel infusam, subindeque actus voluntatis ad illos consequentes; cum intellectus & volitio non egeant necessariò ministerio sensuum, vel conversione ad phantasmata, ut patet in anima separata à corpore.

75. An verò in hoc sacramento sensationem aliquam externam, puta visionem, elicere possit, difficultas & controversia est inter Theologos: Nominales enim, & quidam alii, id absolute concedunt. Mihi tamen asserendum videtur, id naturaliter esse impossibile: quia species necessariae ad operationes sensuum, sunt materiales, & naturaliter petunt extensionem; & ipsae potentiae sensitivae, cum sint organicae, non possunt naturali virtute exire in operationem, sine eadem extensione in ordine ad locum, ex eo quòd requirant contactum quantitativum mediis, deferentis speciem ab objecto ad potentiam. Quia tamen extensio localis est solum conditio in objecto visibili, & in oculo, videtur divina virtute supplebilis, ut dicemus articulo sequenti; ac proinde probabile & credibile est, Christum in Eucharistia, oculo corporis videre supernaturaliter fideles qui ibi adsunt, & quae coram sacramento agunt, juxta illud Sponsae Cantic. 2. *En ipse stas post parietem nostrum, respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos, specierum sacramentalium*: alioquin si Christus sub speciebus Eucharisticis existens, nullam vitae sensitivae operationem exerceret, corpus Christi gloriosum & immortale, modo quodam mortuo in hoc sacramento existeret, & ibi esset quasi lapis, aut aliud insensibile.

Addo quòd cum probabile sit, Christum è caelo oculo corporis (sicut et terra ipsum vidit Stephanus stantem in caelo) videre omnia quae sunt & aguntur in terra; asserere etiam debemus, hanc visionem per concomitantiam eidem in hoc sacramento existenti convenire, & ex sacramento

A illa omnia videre, ut rectè annotat S. Thomas art. 7. in fine.

Contra istam conclusionem, & præcipue contra id quòd diximus, Christum in hoc sacramento esse incapacem omnis passionis in eo potentem ab extrinseco agente illata, fieri potest hoc argumentum. Christus, ut est in hoc sacramento, potest mori: Ergo & pati. Consequentia videtur manifesta ex paritate rationis, eadem enim videtur ratio de passione & de morte. Antecedens verò expresse docetur à D. Thoma infra qu. 81. art. 4. ubi asserit, quòd si hostia consecrata suffisset tempore passionis, quando Christus moriebatur in cruce, mortuus etiam fuisset in hostia. Ergo juxta doctrinam D. Thomae, Christus videtur in hoc sacramento, potest mori.

Respondeo concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem, quia ut ibidem occurrit S. Doctor: *Corpus Christi idem in substantia est in hoc sacramento & in propria specie, sed non eodem modo. Nam in propria specie contingit circumstantia corpora per proprias dimensiones, non autem prout est in hoc sacramento, & ideo quicquid pertinet ad Christum secundum quod in se est, potest attribui, & in propria specie & in sacramento existenti. Sicut vivere, mori, dolere, animatum esse, & cetera huiusmodi. Quaecumque verò conveniunt ei per compositionem ad corpora extrinseca, possunt ei attribui propria specie existenti, non autem prout est in sacramento: sicut irrideri, conspui, crucifigi, flagellari, & cetera huiusmodi. Et rursum, cum sibi primo loco objecisset, quòd Christus, ut est in hoc sacramento, non potest pati: Ergo nec mori. Respondeo, negando consequentiam & paritatem: Quia inquit passio convenit corpori passio per comparationem ad agens extrinsecum, & ideo Christus, secundum quòd est sub hoc sacramento, pati non potest, passio tamen mori.*

Adverte tamen, quòd quando dicitur, Christum ut est in Eucharistia posse mori, hoc non debet intelligi de morte ipsa illata, prout est in hoc sacramento; cum enim in eo, modo intellectus & indivisibili, subindeque impassibili, existat, non potest in eo statu, ipsi ab aliquo agente extrinseco mors inferri: Sed de morte illata ipsi ut existenti in propria specie: cum enim idem numero sit corpus Christi sub utroque statu, & ipso quòd moreretur in propria specie, consequenter etiam vel concomitanter, in hoc sacramento mori deberet.

ARTICULUS IV.

An repugnet de potentia absoluta oculum corporeum elevari ad videndum corpus Christi in Sacramento?

Duplex est oculus: alter corporalis, proprie dictus; alter spiritualis, nimirum intellectus, qui metaphorice & per similitudinem dicitur oculus. Sic ad Ephes. 1. f. d. les eleventur habere oculos illuminatos fidei. Ex D. Bernardus ferm. 2. de Epiphania, fidem appellat oculum, eamque lynceos habere oculos affirmat: *Quam oculata sit fides, quam lynceus oculos habeat diligenter considerat. Si scimus, quòd oculo corporeo, certum & indubitatum esse debet, ipsum non posse naturaliter videre Christum, existentem in Eucharistia sacramento, quia*